

Türkiye ile Romanya arasında imzalanan Tasfiye Protokolunun tasdikına dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve Ticaret Encümenleri mazbataları (1/194)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/188

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Romanya ile Türkiye arasında 10/XII/1943 tarihinde Bükreş'te imzalanan Tasfiye Protokolunun tasdikı hakkında Hariciye Vekillîğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 3/I/1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Sözü geçen anlaşmanın 3970 sayılı kanunun verdiği salâhiyete istinaden İera Vekilleri Heyetince tasdik edilmiş olduğunu arz ederim.

Başvekil
Ş. Saraçoğlu

Mucip sebepler lâiyhası

Romanya Hükümetiyle muhtelif tarihlerde aktedilmiş olan kliring anlaşmalarından mutahassıl alacaklarımızın tasfiyesi hakkındaki 2 Şubat 1943 tarihli Türkiye - Romanya Ticaret ve Tediyeye anlaşmasına bağlı Tasfiye Protokolü tatbikatından müsbet bir netice almamış ve alacaklarımız hemen hemen eski seviyesini muhafaza eylemiştir. Diğer taraftan Romanya'da eşya fiyatlarında görülen tereffüler yüzünden mezkûr matlubatımızın iştirâ kudreti günden güne tenezzül eylemekte olması gözönünde tutularak şimdiye kadar normal ticaret münasebetlerimizin inkişafına engel olmaktan hâli kalmıyan işbu alacaklarımızın bir an evvel ve süratle eritilmesini temin çarelerine tevessül mecburiyeti tahassül eylemiştir.

Hükümetimizle Rumen Hükümeti arasında yapılan temaslar mezkûr alacaklarımızın iştirâ kudretinin tenezzülü dolayısıyla bir zarara maruz kalmadan , Romanya'dan ancak buğday satın alınması suretiyle kabil olabileceği anlaşılmış ve bu maksatla Romanya'ya bir hey'et izam kılınmıştır.

Hey'etimiz tarafından Romanya'da yapılan müzakerelerde Rumenlerin verecekleri buğdayın Rumen piyasasındaki yüksek fiyatı ile memleketimizin binnisbe ucuz buğday fiyatları arasında görülen fahiş farkın izalesi ile iki memleket buğday fiyatlarının aynı seviyeye ırcı için yapılan müzakerelerden sonra Rumenlerle bu hususta bir anlaşmaya varılmış ve 10 ilkkânun 1943 tarihinde bir tasfiye protokolü imza edilmiştir.

İşbu Protokola nazaran 150 000 000 leye varan alacaklarımızla Romanya piyasası üzerinden 3 750 ton buğday mübayaası takarrür etmiş ve fiyat farkını lehimize indirmek maksadiyle Romanya Hükümeti de bedeli kendi tarafından ödenmek üzere yukardaki miktara munzam olarak ayrıca 2 250 ton buğday vermeği taahüt eylemiştir.

Yukarıdaki mâruzata nazaran Romanya'dan bedeli alacaklarımızla ödenmek şartıyla 3.750 ton ye bedeli Romanya Hükümeti tarafından tesviye edilmek üzere de 2.250 ton ki, ceman 6.000 ton

buğday satın almak suretiyle bugüne kadar eritilmesine imkân bulunamayan alacaklarımız bir defada tamamen tasfiye edilmiş olacaktır.

Tasfiye Protokolünde buğdayların evsafı zikredilmiş ve işbu muameleye mütaallik olarak Toprak Ofisi ile Rumen Incoop müessesesi arasında bir mukavele akdedileceği iki memleket demiryolları idarelerinin de Türkiye'ye haftada 100 vagon tahsis suretiyle 1000 ton buğday teslimatını temin edecek nakliye şekilleri hakkında anlaşacakları tasrih kılınmış ve hesap muamelesinin ne suretle cereyan edeceğine dair de ayrıca hükümler konulmuştur.

Evvelce alacaklarımızın tasfiyesi için Rumen ihracatından % 10 ve % 25 nispetlerinde hisse alınmasını derpiş eden 2 şubat 1943 tarihli Türkiye - Romanya Ticaret ve Tediye Anlaşmasına ekli gizli mektup hükümlerinin, işbu protokolün imzası tarihinden itibaren tatbik edilmeyeceğine dair protokole bir madde ilâve edilmiştir.

Ana hatları yukarıda arz ve izah edilen ve memleketimizin yüksek menfaatlerine her bakımdan uygun görülen işbu protokol Yüksek Meclisin tasdikine arz olunmuştur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/194
Karar No. 7

5 . V . 1944

Yüksek Reisliğe

Romanya ile Türkiye arasında 10 . XII . 1943 tarihinde Bükreş'te imzalanan Tasfiye Protokolünün tasdikı hakkında Hariciye Vekilliğine hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 3.I.1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Encümenimize havale buyurulmakla Hariciye Vekâleti mümessilinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Mucip sebepler lâyihasında ileri sürülen mütaâlalara ve vekâlet mümessilinin verdiği izahatlara nazaran memleketimiz menfaatlerine uygun

görülen kanun lâyihası Encümenimize tasvip ve aynen kabul edilmiş olmakla havalesi mucibince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ha. En. Rs. N.	M. M.	Kâtip
Tokad	Tokad	Ağrı
N. Poroy	N. Poroy	R . R. Pasin
Bolu	Erzurum	Gümügane
H. C. Çambel	P. Demirhan	E. S. Tör
Samsun		Seyhan
C. Bilsel		N. Eldeniz

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/194
Karar No. 26

28. VI. 1944

Yüksek Reisliğe

Romanya ile Türkiye arasında 10. XII. 1943 tarihinde Bükreş'te imzalanan tasfiye protokolunun tasdikı hakkında Hariciye Vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 3.I.1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Hariciye Encümeni mazbatasıyla beraber Encümenimize havale buyurulmakla müzakere olundu:

Encümenimizce de tasvip ve aynen kabul edilen kanun lâyihası Umumî Heyete arz edil-

mek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ti. En. Rs. Y.	M. M.	M. M.	Kâtip
Manisa	Manisa	Manisa	Manisa
Dr. H. Sarhan	Dr. H. Sarhan		
Ankara	Kastamonu		Kütahya
A. Çubukçu	H. Çoruk		B. Atalay
Ordu	Yozgad		Zonguldak
M. Yarımbyık	Z. Arkant		A. Gürel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Romanya ile Türkiye arasında 10 birincikânun
1943 tarihinde Bükreş'te imzalanan tasfiye pro-
tokolunun tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Muhtelif tarihlerde Romanya ile akdedilmiş bulunan Kliring Anlaşmalarından mutahassıl alacaklarımızın tasfiyesine müteallik 10 birincikânun 1943 tarihinde Bükreş'te imzalanan tasfiye protokolu kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini tatbi-

ka İera Vekilleri Heyeti memurdur.

		3. I. 1944
Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Hilmi Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	Sırrı Day	Fuad Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren